
РЕШЕНИЕ

КАРАР

22.03.2022 ел

Кырым-Сарай авыл

№49

Тәртип турында Нигезләмәне раслау хакында
халык жыенына эзерлек һәм үткәрү
торак пунктларда (территория өлешләре
составына керүче торак пункты)
Кырым-Сарай авыл жирлеге
Баулы муниципаль районы

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында "2003 елның 6 октябрәндәге 131 - ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Кырым-Сарай авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Баулы муниципаль районының Кырым-Сарай авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда (торак пункт территориясе өлешендә) гражданнар жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында" 2006 ел, 7 нче июль, 297 нче номерлы карары

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://www.pravo.tatarstan.ru>) Баулы муниципаль районы сайтында. <http://www.bavly.tatarstan.ru>.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Кырым-Сарай авыл жирлеге Советының» Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Кырым-Сарай авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

"2009 ел, 16 октябрь, 116 нчы карары үз көчен югалткан дип санау турында"

2009 ел, 16 октябрь, 116 нчы карары № 128(13.10.202020 ел, № 5);

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Башлык, Совет Рәисе
Кырым-Сарай авыл жирлеге башлыгы

Д. А. Шакиржанов

Эш
халык жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турында
Баулы муниципаль районы Кырым-Сарай авыл жирлеге составына
керүче торак пунктларда (торак пункт территориясенә бер өлешендә)

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Кырым-Сарай авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турында әлеге нигезләмә (алга таба - – Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1, 56 статьялары, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 35 статьясы һәм Баулы муниципаль районының Кырым-Сарай авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнә.

1. Гомуми нигезләмәләр

- 1.1. Гражданнар жыены гомуми, тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә үткәрелә.
- 1.2. Гражданнар жыенында яшәү урыны буенча әлеге торак пунктта теркәлгән һәм сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләр катнашырга хокуклы.
- 1.3. Гражданнар жыенында катнашу ирекле һәм ирекле.
- 1.4. Гражданнар жыенда шәхсән катнаша һәм аларның һәркайсы бер тавышка ия.
- 1.5. Халык жыены жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә турыдан-туры хәл итү максатыннан үткәрелә.
- 1.6. Торак пунктта бер үк вакытта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия яртысыннан артыгы бергә булу мөмкинлеге булмаса, Устав нигезендә гражданнар жыены этаплап үткәрелә.

Халык жыены вәкаләтләре

- 1.7. Гражданнар жыены түбәндәге мәсьәләләр буенча үткәреләргә мөмкин::
авыл жирлеге (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль район) территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт кәргән жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча.;
муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы вәкаләтләре гражданнар жыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жирлектә әлеге жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча;
әгәр жирлекнең сайлау хокукына ия халкы саны 100 кешедән артса, жирлекнең вәкиллеке органын төзү, аның саны һәм вәкаләтләре вакыты турындагы

мәсьәлә буенча, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы вәкаләтләре булган жирлектә 100 кешедән артык кеше исәпләнә;

муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы вәкаләтләре гражданнар жыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жирлектә үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданнар жыены;

жирлекара территориядә урнашкан торак пунктта, яңа төзелгән жирлек төзү турында халык инициативасын тәкъдим итү максатларында, шулай ук яңа төзелгән жирлектә, әгәр аның сайлау хокукына ия халкы саны 300 кешедән артмаса, яңа төзелгән жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасын билгеләү мәсьәләсе буенча, яңа төзелгән жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасын билгеләү мәсьәләсе буенча, 300 кешедән дә артык түгел;

авыл жирлегенең Түбән тыгызлыгы булган территориядә яки авыр булган жирдә урнашкан жирлектә, әгәр авыл жирлегендә халык саны 100 кешедән дә артмаган булса, жирлекне бетерү мәсьәләсе буенча эш алып барыла;

авыл торак пункттың иске авыл жирлеге кандидатурасын тәкъдим итү, шулай ук иске авыл торак пункттың вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча;

авыл торак пункттың гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очрақларда, муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин;

муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы вәкаләтләре гражданнар жыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жирлектә инициативалы проектларны тәкъдим итү, эзерләү, сайлап алу һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенча;

Татарстан Республикасы Законы нигезендә, муниципаль район, шәһәр округы чикләрендәге торак пункт территориясе өлешендә торак пункт территориясенең әлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча жирлек составына керүче торак пункт территориясе өлешендә.

Гражданнар жыенын матди һәм оештыру ягыннан тәэмин итү

1.8. Жыенны Баулы муниципаль районының «Кырым-Сарай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба – авыл жирлеге башлыгы) үткәрә.

1.9. Жыенга эзерлек һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнар муниципаль берәмлек бюджеты хисабына башкарыла.

2. Халык жыенын чакыру тәртибе

Халык жыенын үткәрү инициативасы

2.1. Торак пунктта халык жыенын үткәрү инициативасы:

авыл жирлеге башлыгы;

- сайлау хокукына ия, гражданнар жыенында катнашу хокукына ия, ягъни әлеге торак пунктта (торак пункт территориясенең бер өлешендә) теркәлгән, 18 яше тулган чит ил гражданнары, шулай ук чит ил гражданнары да керә., жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия булган торак пункт территориясендә (торак пункт территориясенең бер өлешендә) даими яисә нигездә яшәүче.

2.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең инициативасы (торак пункт территориясенең бер өлеше) кул кую кәгазьләре (1 нче кушымта) яисә инициатив төркем жыелышының беркетмәсе рәвешендә рәсмиләштерелергә тиеш, анда гражданнар жыенын үткәру инициативасын тәкъдим итү турында Карар кабул ителде, аларда күрсәтелгән булырга тиеш:

халык жыенына чыгарыла торган сораулар;

халык жыенын үткәру вакыты;

фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, туган көне; паспортның яисә аның документын алмаштыручы, гражданнар жыенын чакыру турындагы инициативаны хуплаучы һәр гражданның паспорты сериясе һәм номеры; аның имзасы һәм имзасы кертелү датасы.

2.3. Жыенны үткәру инициативасын хуплау йөзеннән жыелырга тиешле имзалар саны торак пункт территориясендә теркәлгән сайлау хокукына ия гражданнар санының 3 процентын тәшкил итә, ләкин 10 имза булырга тиеш түгел.

2.4. Имзалар жыючы зат тарафыннан имза жыю датасы, фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, паспорт номеры һәм сериясе, аны алмаштыручы документның номеры, яшәу урыны күрсәтелеп раслана һәм жирлек башлыгына жиберелә.

Халык жыенын үткәру турында Карар кабул итү тәртибе

2.5. Инициатив төркем тарафыннан чакырылучы гражданнар жыены Баулы муниципаль районының Кырым-Сарай авыл жирилеге Советы карары (алга таба – авыл жирилеге Советы) белән, ә жирлек башлыгы инициативасы белән – жирлек башлыгы карары белән (№3 кушымта) 30 көн эчендә билгеләнә.

Торак пункт территориясенең әлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча торак пункт территориясе өлешендә гражданнар жыены, кимендә 10 кеше яшәгән торак пункт территориясенең тиешле өлешендә яшәүчеләр инициативасы белән, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан чакырыла ала.

Гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча гражданнар жыены үткәрелә торган торак пункт территориясенең бер өлеше чикләре, жирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл итүдә, торак пункт территориясенең күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең гомуми мәнфәгатләреннән чыгып, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә (№4 кушымта).

Жыенны торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча этаплап үткәру каралмаган.

2.6. Авыл жирилеге башлыгы яки авыл жирилеге Советы халык жыенын үткәрүдән аның максатка ярашсызлыгы буенча баш тартырга хокуклы түгел.

2.7. Гражданнар жыенына (гражданнар жыены этаплары) чыгарылган мәсьәлә Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәскә тиеш. Халык жыенында аның күп аңлатмасы юкка чыксын, ягъни аңа бары тик бер мәгънәсез жавап кына бирергә мөмкин. Халык жыенына жирле әһәмияттәге мәсьәләләр генә чыгарыла.

2.8. Жыенны билгеләү, аны күчерү турындагы карарны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) тәртибе жирлек уставы белән билгеләнә һәм муниципаль

хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен жирлек уставында каралган тәртиптә бастырыла (халыкка житкерелә).

Авыл жирлеге Башлыгы карарында яки авыл жирлеге Советының Гражданнар жыенын үткөрү турындагы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә: халык жыенына чыгарыла торган мәсьәлә; халык жыенын үткөрү вакыты һәм урыны (адресы) турында мәгълүмат; жыенны оештыручы - муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсе турында мәгълүмат.

2.9. Баулы муниципаль районы Кырым-Сарай авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет), халык жыенын әзерләү һәм үткөрү өчен җаваплы, жирлек башлыгы карары яки авыл жирлеге Советының Гражданнар жыенын үткөрү турындагы карары нигезендә, сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләрнең исемлекләрен төзи (сайлаучылар саны буенча ТСККА мөрәҗәгать итү мөмкин); гражданнар жыенына мәгълүмати материаллар әзерли; муниципаль берәмлек халкына массакүләм мәгълүмат чараларында һәм гражданнар жыены турында башка ысуллар белән хәбәр итә (5 нче кушымта).

Башкарма комитет халык жыенын үткөрү өчен территория яки бина әзерли.

2.9.1. Халык жыенын үткәргәндә торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү һәм халык жыенын үткөрү датасын билгеләү территориаль, вакытлы билгеләр буенча, шулай ук башка очракларда мөмкин.

3. Халык жыенын үткөрү тәртибе

3.1. Жыенга килгән гражданнар жыеннарда катнашучы, торак пунктта яшәүчеләр исемлегенә кертелгән һәм сайлау хокукына ия затларны теркәү өчен жирлек башлыгы вәкаләтле зат тарафыннан теркәлә. Исемлектә фамилия, исем, әтисенәң исеме, туган елы, гражданның яшәү урыны адресы, паспортның сериясе һәм номеры күрсәтелә.

3.2. Жыенда катнашырга теләк белдергән башка гражданнар, жыенда күтәрелгән мәсьәләләргә хәл итү аларның эшчәнлегенә, матбугат һәм башка массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләргә дә хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия булалар. Әлегә затлар жыенында катнашу турындагы карар гражданнар жыенында катнашучы кешеләрнең тавыш бирү юлы белән билгеләнә.

3.3. Сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләр исемлегендә төгәлсезлек ачыкланган очракта, торак пунктта яшәүче Граждан шәхесен раслаучы документлар булган очракта жыенда катнашырга рөхсәт ителә.

3.4. Гражданның шәхесен раслаучы документ (Россия Федерациясе гражданы паспорты, хәрби билет, чит ил гражданы паспорты, Россия Федерациясендә яшәүгә рөхсәт, Россия Федерациясендә вакытлыча яшәүгә рөхсәт һ. б.) булу язмаларның төгәлсезлеген (яисә аларның булмавын)раслый ала.

3.5. Гражданнар жыены сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы (яисә аның территориясенәң бер өлешендә) катнашында хокукы (№7а кушымта).

3.6. Гражданнар жыены этаплап үткәрелгән очракта, жыеннарның аерым этапларында гражданнарның теләсә кайсы килүендә, барлык үткәрелгән этаплар нәтиҗәләре буенча тавышларны санап, тавыш бирүдә, ягъни жыен бердәм булып кала.

3.7. Гражданнар жыенында тавыш бирү ачык яисә яшерен булырга мөмкин.

Тавыш бирү формасы турындагы карар гражданнар жыены тарафыннан кабул ителә.

3.8. Гражданнар жыенында катнашу өчен теркәлгән гражданга яшерен тавыш бирү уздырганда тавыш бирү өчен бюллетень бирелә (№8 кушымта).

3.9. Гражданнар жыенында жирлек башлыгы яисә ачык тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын жыенда катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.10. Халык жыены секретарьны һәм хисап комиссиясен сайлай. Хисап комиссиясе әгъзалары саны ике кешедән дә ким булмаска тиеш.

Хисап комиссиясенә рәислек итүче керә алмый.

Хисап комиссиясе:

1) халык жыенына килгән гражданнарны теркәүнең дөреслеген, кирәк булганда, жыен эшендә катнашу хокукын тикшерә;

2) халык жыены кворумын билгели (гражданнар жыены этапларын үткәрүдән тыш);

3) тавыш бирү мәсьәләләре буенча аңлатмалар бирә;

4) тавышларны саны һәм тавыш бирүгә йомгак ясый (гражданнар жыены этапларын үткәрүдән тыш);

5) тавыш бирү нәтижеләре турында беркетмә төзи (гражданнар жыены нәтижеләре буенча) (9 нчы кушымта);

6) рәислек итүчегә тавыш бирү нәтижеләре белән материаллар тапшыра (беркетмә, жыенда катнашучы гражданнар исемлеге).

3.11. Жыенның көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләр рәислек итүче, жирлек башлыгы, гражданнар жыенында катнашу хокукы булган гражданнар тарафыннан кертелә ала. Көн тәртибенә халык жыены инициаторлары тарафыннан кертелгән мәсьәләләр мәжбүри рәвештә кертелә. Әлеге мәсьәләләр беренче чиратта карала. Әгәр жыенда катнашучылар көн тәртибен үзгәртү өчен тавыш бирсә (мәсәлән: түләүләр күләме, эш төрләре һ.б.), алар халык жыены беркетмәләрендә һәм хисап комиссиясе беркетмәләрендә нәтижеләрне чагылдырып, ахыргы тавышка чыгарыла. Жыенның көн тәртибен үзгәртү турында Карар кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен жыенда катнашкан гражданнарның яртысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә (№10,18 кушымта).

3.12. Этаплап халык жыенын үткәрү вакытында шулай ук жирлек башлыгы яисә ачык тавыш бирү юлы белән гражданнар жыенында катнашучылар саныннан гади күпчелек тавыш белән сайланган башка зат рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын жыенда катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.13. Гражданнар жыенында тавыш бирү ачык яисә ябык (яшерен) булырга мөмкин.

Тавыш бирү формасы турындагы карар гражданнар жыены этабында кабул ителә (вариант буларак: форма гражданнар жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы Нигезләмә белән билгеләнә).

3.14. Гражданнар жыенын этаплап уздырганда хисап комиссиясе арасыннан һәр этапта гражданнарны ачык тавыш бирү нәтижеләре буенча Хисап комиссиясенә бер әгъзасы сайлана, алар кворумны һәм йомгаклау тавышларын санаганда гомуми комиссия составында эшләчәк.

3.15. Жыенда рәислек итүче тарафыннан халык жыены ачыла. Халык жыенында рәислек итүче гражданнар жыенын үткәрүне оештыра, тәртипне саклай, хисап комиссиясе эшен координацияли, фикер алышына торган мәсьәләләр буенча чыгыш ясау өчен сүз бирә, тавыш бирүнең билгеләнгән тәртибен тәмин итә.

3.16. Гражданнар жыенында сәркәтип тарафыннан гражданнар жыенын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны (адресы), торак пунктта теркәлгән (торак пункт территориясе өлешендә) сайлау хокукына ия гражданнар саны, катнашучылар саны, көн тәртибе, чыгышларның кыскача эчтәлегә, карала торган мәсьәләләр буенча тавыш биргән гражданнар саны күрсәтелә торган беркетмә төзелә (11 нче кушымта).

3.17. Жыенны этаплап уздырганда гражданнар Жыенының һәр этабында беркетмәләр (12,13 нче кушымталар) алып барыла, алар алга таба жыеннарның үткәрелгән этаплары йомгаклары буенча бер йомгаклау беркетмәсенә (14 нче кушымта), шулай ук хисап комиссиясе беркетмәләренә (15,16 нчы кушымталар) рәсмиләштерелә, шулай ук гражданнар Жыенының һәр этабында тавышларны санау нәтижеләре буенча Хисап комиссиясенә бер йомгаклау беркетмәсенә (17 нче кушымта) рәсмиләштерелә.

3.18. Жыенның йомгаклау беркетмәсендә гражданнар Жыенының һәр этабын үткәрү датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, гражданнар жыены этапларында катнашкан гражданнарның гомуми саны, гражданнар жыены нәтижеләре буенча тавыш бирүнең йомгаклау нәтижеләре турында мәгълүматлар бар. Йомгаклау беркетмәсе авыл жирлегә башлыгы тарафыннан имзаланган гражданнар жыены карарын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен нигез булып тора.

3.19. Беркетмәгә жыенда рәислек итүче зат, жыен секретаре кул куя һәм жирлек башлыгына тапшырыла. Беркетмәгә жыенда теркәлгән катнашучылар исемлегә теркәлә.

3.20. Халык жыены нәтижеләре буенча Хисап комиссиясенә йомгаклау беркетмәсендә халык жыенын үткәрү датасы, урыны һәм вакыты, жыенның көн тәртибе, үткәрелгән этаплар саны, халык жыеннарының үткәрелгән этаплары буенча хисап комиссиясе беркетмәләре саны, жыен үткәрү өчен билгеләнгән территориядә яшәү урыны буенча теркәлгән һәм аларның эшендә катнашу хокукы булган гражданнарның гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарның гомуми саны, «ЗА», «ПРОТИВО»тавышларының гомуми саны бар.

3.21. Йомгаклау беркетмәсенә хисап комиссиясе рәисе һәм хисап комиссиясе әгъзалары кул куя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла.

4. Халык жыены карарлары

4.1. Гражданнар Жыенының карары кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен тавыш биргән яртысыннан артыгы сайлау хокукына ия гражданнар жыенында катнашучылар

4.2. Жыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып торалар, жирлек башлыгы тарафыннан имзаланалар һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш (№19,20 кушымта).

4.3. Жирле үзидарэ органнары һәм жирле үзидарэнең вазыйфаи затлары гражданнар жыенында кабул ителгән карарларның үтөлешен тәэмин итэләр. алар арасында вәкаләтләр бүлешүгә бәйле рәвештә, жирлек уставы белән билгеләнгән.

4.4. Жыенда кабул ителгән карар жыенда башка карар кабул итү юлы белән юкка чыгарылырга яки үзгәртелергә яисә үзгәртелергә мөмкин, яисә суд тәртибендә дәрәс түгел дип танылды.

4.5. Гражданнар жыенында кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм муниципаль хокукый актлар таләпләре нигезендә рәсмиләштерелә.

4.6. Әгәр торак пунктта яшәүчеләрне турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару), жирле үзидарэ органы яисә күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) керә торган вазыйфаи зат өстәмә рәвештә гражданнар жыенында кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгелергә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

5. Халык жыены карарларын үтәү

5.1. Жыенда кабул ителгән карарлар торак пункт территориясендә (торак пункт территориясе өлешендә) мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә жирле үзидарэ органнары тарафыннан раслауга мохтаж түгел (19,20 нче кушымталар).

5.2. Жыенда кабул ителгән карарларның үтәлмәве законнар нигезендә жаваплылык китерә.